

Οἱ Θεομητορικές Ἑορτές

Τά ἱστορικά καί θεολογικά τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου

Περιεχόμενα

Πρόλογος

Εἰσαγωγή

Α΄

Ἡ σύλληψη τῆς ἁγίας Ἄννης, μητρός τῆς Θεοτόκου

1. Ἱστορικό καί πνευματικό γεγονός
2. Θεοφιλῆς συζυγία
3. Τά ὀνόματα τοῦ γενεσίου τῆς Θεοτόκου
4. Οἱ διαδοχικοί καθαρμοί τῶν προπατόρων τῆς Παρθένου Μαρίας
5. Ἡ κατάρα καί ἡ εὐλογία
6. Ἡ σύλληψη ἔργο τῆς πρόνοιᾶς τοῦ Θεοῦ
7. Ψυχὴ ἐξ ἄκρας συλλήψεως
8. Ἡ αἴρεση τῆς ἀσπίλου συλλήψεως
9. «Τό μῦρον τό εὐῶδες ἐν τῇ γαστρί», «ὁ νέος οὐρανός ἐν γαστρί»

Β΄

Ἡ Γέννηση τῆς Θεοτόκου

1. Πρώτη Θεομητορική ἑορτὴ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους
2. Τό γεγονός τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου
3. Παγκόσμια χαρὰ
4. Χαρὰ καί πόνος
5. Ἀνατολή τοῦ Ἡλίου τῆς δικαιοσύνης
6. Ἡ ἑορτὴ τῆς λυτρώσεως ἀπὸ τὴν ἐνοχίᾳ
7. «Τό τῆς ἡμέρας μυστήριον»

8. Τό γλυκύτατο θυγάτριο τῆς Ἄννης
9. Ἡ «κολακεία τῆς Θεοτόκου»
- 10 . Ἡ Θεοτόκος «ἐπταβηματίζουσα»
11. «Θυγάτριον ἀξιόθεον, τό κάλλος τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως»
- 12 . Τό γενέθλιο τῆς Θεοτόκου
13. Ἡ τροφός τῆς ζωῆς μας
14. Ὁ ξένος παράδεισος καί ὁ καινός Ἀδάμ
15. Ἡ βίβλος τοῦ Λόγου τῆς ζωῆς
16. Ἡ προβατική πύλη
17. Ἡ πόλη καί τά ὀρμήματα τοῦ ποταμοῦ
18. «Αὐτήν ἐορτάζει καί ὁ λαός σου»
19. «Γενέθλιον δῶρον τῇ μητρί τοῦ Θεοῦ»

Γ

Τά Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου στόν Ναό

1. Τά ἱστορικά γεγονότα καί ἡ μεταμόρφωση τοῦ σώματος καί τῆς ἱστορίας
2. Ὁ Ναός, τά ἅγια, καί τά Ἅγια τῶν Ἁγίων
3. Τό προοίμιο τῆς εὐδοκίας τοῦ Θεοῦ
4. «Ὁ καθαρῶτατος Ναός τοῦ Σωτῆρος»
5. «Βρέφος ὀρώμενον καί θεϊκόν ἐργαστήριον νοούμενον»
6. Εἴσοδος στήν θεία κατάπαυση-σαββατισμός
7. Ἡ ἔμψυχη Παλαιά Διαθήκη
8. Τά Ἅγια τῶν Ἁγίων προεικόνιση τῆς Παρθένου
9. Ὁ ὠραῖος κάλλει καί ἡ δόξα τῆς θυγατρὸς τοῦ Βασιλέως
10. Τό κάλλος τῆς Παναγίας ἤλκυσε τόν Θεό πρός ἔρωτα στούς ἀνθρώπους
11. Ὁ ἔρωσ τῆς Μαρίας γιά τόν Θεό

12. Παραμονή στὸν Ναό καί πνευματική ἱεουργία
13. Ἡ μέθοδος τῆς Θεογνωσίας
14. Ἡ νοερά ἡσυχία καί θεοπτία
15. Ἡ τροφή ἀπὸ τὸν ἄγγελο
16. «Τῶν ὠραίων ὠραιότατον ὠραΐσμα»

Δ΄

Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου

1. Τὸ ἱστορικό τοῦ γεγονότος τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου
  - α) Τὸ Συναξάριο τῆς ἑορτῆς
  - β) Πατερικός σχολιασμός τοῦ γεγονότος τοῦ Εὐαγγελισμοῦ
  - γ) Ἡ εἰκονογραφία τοῦ γεγονότος
  - δ) Τὰ τρία στιχηρὰ τροπάρια τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς ἑορτῆς
  - ε) Ἡ ἐμφάνιση τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριήλ
  - στ) «Εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀξίωμα διὰ τῆς συγκράσεως»
  - ζ) Διάλογος τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριήλ μέ τὴν Παρθένο Μαρία, κατὰ τὸν ἅγιο Γερμανό, Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως
  - η) Τὸ θεολογικό περιεχόμενο τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ
2. Συνάντηση τῆς Θεοτόκου μέ τὴν Ἑλισάβετ
  - α) Τὸ γεγονός τῆς συνάντησης τῆς Θεοτόκου μέ τὴν Ἑλισάβετ, κατὰ τὸν Εὐαγγελιστὴ Λουκᾶ
  - β) Ἡ ἀνάλυση τοῦ θεομητορικοῦ ὕμνου, κατὰ τὸν ἅγιο Νικόδημο τὸν Ἁγιορείτη
3. Τὸ μυστήριον τῆς συλλήψεως καί τῆς κυοφορίας τῆς Θεοτόκου

- α) Ὁ Εὐαγγελισμός ὡς μιά «προηγηθεῖσα Πεντηκοστή»
- β) Ἡ ἄρρητη καί ἄγνωστη θεοπλαστία τοῦ Ἰησοῦ
- γ) Ἡ ὑπέρ φύση σύλληψη καί ἡ κατά φύση κυοφορία
- δ) Ἄσπορη-ἀνήδονη σύλληψη καί ἄφθορη-ἀνώδινη γέννηση
- ε) Ἀειπαρθενία, Θεοτόκος, Παναγία
- στ) «Τό μόνον καινόν ὑπό τόν ἥλιον»
- ζ) Ὁ γάμος Θεοῦ καί ἀνθρώπου
- η) Ὁ ἅγιος Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος γιά τόν μυστικό γάμο Θεοῦ καί ἀνθρώπου
- θ) Οἱ τρεῖς κόσμοι καί ἡ Θεοτόκος
- ι) Οἱ δύο κιβωτοί καί οἱ δύο παράδεισοι
- ια) «Παράδεισος καί γάρ ἡ ἐκείνης γαστήρ»
- ιβ) Τό μυστήριον τῆς σιωπῆς τῆς Θεοτόκου
- ιγ) Ἡ ἀποκάλυψη στόν Ἰωσήφ

4. Τά Θεοτοκία τῶν ἡχῶν τοῦ Ἑσπερινοῦ τοῦ Σαββάτου

- α) Ἡ Θεοτόκος ὡς παγκόσμια δόξα
- β) Ἡ Θεοτόκος στήν Παλαιά καί Καινή Διαθήκη
- γ) Ἡ Μητροπάρθενος Δέσποινα καί ὁ θεανδρικός τόκος
- δ) Ἡ Θεοτόκος ὡς μητέρα πρόξενος ζωῆς
- ε) Ἡ Θεοτόκος καί ἡ διάβαση τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης
- στ) Ἡ Θεοτόκος καί ὁ ἀλόχευτος τόκος
- ζ) Ἡ Θεοτόκος καί ἡ νίκη ἐπί τῆς φυσικῆς τάξεως
- η) Ἡ Θεοτόκος ὡς ἐργαστήριον ἐνώσεως τῶν δύο φύσεων

5. Πατερικός σχολιασμός τῆς ἑορτῆς

- α) «Εὐαγγελίζεσθε ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τό σωτήριον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν»
- β) Τρεῖς εὐαγγελισμοί τῆς Θεοτόκου

- γ) Ἡ σχέση μεταξύ δημιουργίας, οικονομίας καὶ θεολογίας
- δ) Ἡ Εὐα καὶ ἡ Μαρία
- ε) Ὁ «ἄοικος» Θεός εἰσέρχεται σέ οἶκο
- στ) «Συγγενεῖς δι' αὐτῆς (τῆς Θεοτόκου) τρισσῶς οἱ ἅγιοί εἰσιν»
- ζ) Ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους
- η) Τό «γενηθήτω» τοῦ Θεοῦ καὶ τό «γένοιτο» τῆς Παρθένου Μαρίας.
- θ) «Ἡ ἅγια θεοτελής ζύμη» καὶ ἡ «ἄρτοποιήσις» τοῦ ἀνθρωπίνου γένους
- ι) Ἡ σάρκωση καὶ οἱ σαρκώσεις τοῦ Λόγου
- ια) Θεοτόκος καὶ Ἐκκλησία

Ε'

Ἡ Θεοτόκος στήν Καινή Διαθήκη

1. Ἀπόγονος τοῦ Ἀβραάμ καὶ τοῦ Ἀδάμ
2. «Τόν Ἰωσήφ τόν ἄνδρα Μαρίας»
3. Ἡ Παρθένος Μαριάμ καὶ τό θεῖο βρέφος
4. Ἡ Μητέρα τοῦ Παιδίου
5. Ἡ διέλευση τῆς ρομφαίας διά τῆς ἁγίας ψυχῆς της
6. Στά Ἱεροσόλυμα κατά τήν ἑορτή τοῦ Πάσχα μέ τόν δωδεκαετῆ Χριστό
7. Παρέμβαση στόν Γάμο τῆς Κανᾶ
8. Ἡ φυσική Μητέρα καὶ οἱ πνευματικές μητέρες τοῦ Χριστοῦ
9. Ἡ παρουσία της στόν Γολγοθᾶ
10. Πρώτη εἶδε τόν ἀναστάντα Χριστό
11. Στό ὑπερῶο τῆς Ἱερουσαλήμ

ΣΤ'

Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου

1. Ἡ ἱστορική ἐξέλιξις τῆς ἑορτῆς
2. Τό Συναξάριο τῆς ἑορτῆς
3. Τά γεγονότα τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, κατά τοῦς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας
  - α) Ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης
  - β) Ἅγιος Μόδεστος Ἱεροσολύμων
  - γ) Ἅγιος Ἀνδρέας Κρήτης
  - δ) Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός
  - ε) Ἅγιος Γερμανός Κωνσταντινουπόλεως
  - στ) Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς
  - ζ) Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἄγιορείτης

4. Ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος στήν θεία Λειτουργία
  - α) Ἀποστολικό ἀνάγνωσμα
Ἡ δόξα τῆς κενώσεως τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Θεοτόκου
«Τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὁ καί ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ»
  - β) Εὐαγγελικό ἀνάγνωσμα
Μαρία καί Μάρθα
Δύο μακαρισμοί
  - γ) Ἀναφορά τοῦ ὀνόματος τῆς Θεοτόκου στήν θεία Λειτουργία
«Σύνοδος οὐρανοῦ καί γῆς»
Δοξολογία καί ἱκεσία
«Ὑπεραγία Θεοτόκε σῶσον ἡμᾶς»
«Ἄξιόν ἐστιν ὡς ἀληθῶς μακαρίζειν σε τήν Θεοτόκον...»

5. Ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος στήν ὑμνογραφία
  - α) «Τῇ ἐνδόξῳ κοιμήσει σου»

- β) Ἡ «νεολαία» τῆς Θεοτόκου
- γ) «Πανηγυριζέτωσαν οἱ θεόφρονες»
- δ) «Σώζοις ἀεὶ, Θεοτόκε, τὴν κληρονομίαν σου»
- ε) «Ζωῆς Μητέρα»
- στ) «Σέ Θεοτόκε ὀρθοδόξως μεγαλύνομεν»

6. Ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος στὴν εἰκονογραφία

- α) Ἡ παράσταση τῶν γεγονότων
- β) Τό μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας
- γ) Ἀνάλυση τῆς εἰκόνας τοῦ Θεοφάνους τοῦ Κρητός

7. Ἡ πατερικὴ διδασκαλία γιὰ τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου καὶ γενικὰ γιὰ τὸ πρόσωπον τῆς Θεοτόκου

- α) «Τίς ἐστὶ ταύτης ὑψηλότερα ὑπόθεσις»
- β) «Χαῖρε ἀυγὴ μυστικῆς ἡμέρας»
- γ) «Παντός ἀγίου κορυφὴ καὶ τελείωσις»
- δ) «Τῶν ἀκενώτων θησαυρῶν ταμίας»
- ε) «Πέλαγος ἀχανές, ... καὶ πλιότατον καὶ κατάσκιον ὄρος»
- στ) «Τό Πάσχα τοῦ καλοκαιριοῦ»
- ζ) «Ὁ ἐνεργὸς ὀφθαλμὸς», «ἡ νέα γῆ»
- η) «Ἔθος ἐστὶν τοῖς ἐρωτικῶς πρὸς τι διακειμένοις...»
- θ) «Θεῖον ἔμψυχον ἄγαλμα», «ἱερά στηλογραφία» καὶ «ζῶν δόγμα»
- ι) «Αὕτη τὴν ἄφατον τῆς τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἀγάπης ἐδημοσίευσεν ἄβυσσον»
- ια) «Σὺ μητρώαν (ἔχεις) πρὸς τὸν Θεὸν τὴν ἰσχύν»
- ιβ) «Τίς ἠλλοίωσε τὸ πᾶν τότε;»
- ιγ) «Πρώτη» καὶ «δεύτερη ἀνάστασις»
- ιδ) «Σῶμα πνευματικόν»
- ιε) «Οὐκ ἐστὶν ἴσον ἢ μείζον τῆς Θεοτόκου»

ιστ) «Τό τῆς παλαιᾶς καί τῆς νέας διαθήκης ἐπισφράγισμα»

ιζ) «Δι' αὐτῆς εὐρηται ἡ βροτογενής δραχμή»

ιη) Γνωρίζω ἐν Πνεύματι τήν Ἄχραντο Παρθένο

ιθ) «Καλλίστη ἐκδημία... πρὸς Θεόν ἐνδημία»

κ) «Βίον ἐναγώνιον ἄκρως καί πολιτείαν νοῦν καί λόγον νικῶσαν»

Ἄντί ἐπιλόγου

«Γυνή περιβεβλημένη τόν ἥλιον»

Εὐχή εἰς τήν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον